

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Stavanger 2/6.2017

UTBYGGINGSSØKNADENE FOR STORÅNÅ/HIAVATNET (VIGLESDALEN), SANDVASSÅNÅ/SANDVATNET OG LYNGSÅNÅ/RYKANFOSSEN KRAFTVERK - KOMMENTARER FRA STAVANGER TURISTFORENING (STF)

Clemens Kraft AS redegjør i sine meldinger datert 28/2-17 om de 3 planlagte utbyggingene av Sandvassånå/Sandvatnet, Storånå/Hiavatnet og Lyngsånå/Rykanfossen i Hjelmeland (og dels Forsand) Kommune i Rogaland.

I Rogaland fylkeskommunes utredning om Vakre Landskap i Rogaland (1995), er alle disse vassdragene definert som **«vakre landskap med høy prioritet»**.

En eventuell utbygging av kraftverkene med tilhørende tekniske anlegg, vil medføre betydelige konsekvenser for natur og miljø i et område der Stavanger Turistforening (STF) har en av sine best besøkte hytter, og der ny, betjent turisthytte er under planlegging.

STF mener, i motsetning til Clemes Kraft, at siden de foreslåtte utbyggingene kommer i et område som allerede er berørt av betydelige naturinngrep, er det grunn til å være ekstra restriktiv med ytterligere tiltak.

KORT OM STF

Stavanger Turistforening (STF) er den største friluftsansjasjonen i Rogaland med totalt 25.823 medlemmer. 389 av disse bor i Hjelmeland kommune, som dermed er den kommunen i landet som har høyest andel av innbyggerne som medlem i en turistforening.

STF har lang tradisjon som tilrettelegger for friluftsopplevelser i fjellområdene. 45 hytter og 1250 km med merkede løyper står åpne for folk flest året rundt. Flere nye hytter er bygget de siste årene, og den neste vil etter planen bli bygget i Viglesdalen ila 2018-2019.

Vi er stolte av at vi er den turistforeningen i landet som har størst andel barn og unge, og vil med vår satsing i Viglesdalen ytterligere motivere til helsebringende friluftsliv for barn, unge og voksne.

GENERELLE KOMMENTARER TIL UTBYGGINGSSØKNADENE

STF opplever at i alle de 3 utbyggingssøknadene er det en klar tendens til å devaluere verdien av de berørte områdene, og samtidig bagatellisere de negative effektene en eventuell utbygging vil kunne få. Noen eksempler:

- (1) Veien/stien inn til Viglesdalshytta ble påbegynt i 1910, og representerer ingeniørkunst på høyt nivå. Opplevelsesverdien av denne stien/veien marginaliseres av Clemens Kraft ved at den omtales som en hvilken som helst *«tursti - brukt av jegere og lokale»*. Det finnes ingen

referanse i søknaden fra Clemens Kraft om at dette kanskje er en av Rogalands mest omtalte og høyest verdsette «turiststier»

- (2) Viglesdalshytta - beskrives som en «*turisthytte*» - opplysningen om at dette er en av STF's best besøkte hytter, og et meget høyt skattet turområde for barnefamilier, er utelatt
- (3) Rykanfossen har en fallhøyde på 55m og er med dette Rogalands nest høyeste foss. Ulempene med de planlagte inngrepene bagatelliseres gjennom kommentaren «*influensområdet er generelt lite synlig....*». Her hevdes det også at ved bortfallet av vannet (90%) blir «*synsuttrykket noe redusert*»
- (4) Flere av «bekkekløftene» som alle i regi av Direktoratet for Naturforvaltning (DN) er gitt høyeste vernegrad (A), devalueres i søknadene til vernegrad B fordi den tidligere «*verdisettingen ikke inkluderer det faktum at elven er regulert fra før*» (for ordens skyld vernegrad A ble anbefalt av DN mange år etter at første regulering fant sted....)
- (5) Sandvassjuvet er et sjeldent og unikt juv av geologisk nasjonal og internasjonal verdi. Juvet er rødlistet. Clemens Kraft bagatelliserer viktigheten av dette juvet med den begrunnelse at det «*ikke er synlig fra noen tursti i området*»
- (6) Clemens kraft skriver i sin miljørapport (NNI-Rapport 461) at de har funnet 34 plantearter i/langs Sandvassjuvet/Sandvassånå. I et tilsvarende arbeid i regi av Fylkesmannen i Rogaland ble det registrert hele 379 arter. Flere av disse er rødlistet.

KOMMENTARER TIL UTBYGGINGSPLANENE FOR STORÅNÅ/HIAVATNET (VIGLESDALEN)

Viglesdalen er kartlagt og beskrevet i "Vakre Landskap i Rogaland" og videre klassifisert som landskap med «høy landskapsmessig verdi» i «Strategidokument for småvannkraftverk i Rogaland» (Rogaland Fylkeskommune). Storånå er - som flere andre elver/dalfører i området - rødlistet.

Viglesdalen er - ikke uten grunn - en av de mest populære og besøkte turområdene vi har i regionen. Såvel lokalbefolkning som tilreisende lovpriser ferden innover til Viglesdalen, med tilhørende attraksjoner som Hiafossen, Sendingfossen, Granefossen og flere småvann/badekulper.

Området er lett tilgjengelig og presenterer urørt og vakker norsk Vestlandsnatur på sitt beste.

Utbyggingsplanene for Storånå/Hiavatnet inkluderer en demning i Hiavatnet, samt en 2.5km lang tunnel til kraftstasjon i fjell ved Djupingen. Denne reguleringen vil ta vekk inn til 90% av gjenværende vann i elver og fosser. Reguleringen kommer på toppen av en tidligere regulering som medførte et bortfall av vann på 60-70% i vassdraget (overført til Lysebotn).

Stavanger Turistforening (STF) er alvorlig bekymret for konsekvensene av den foreslåtte utbyggingen av dette vassdraget. Spesielt ønsker vi å peke på følgende:

- (1) Tørrlegging av bekker, elver og fosser vil totalt ruinere naturopplevelsen for store som små
- (2) Fisk vil forsvinne fra vassdraget, og dermed den gleden et spennende fiske kan medføre
- (3) Realiseringen av planen om en betjent hytte (a la Preikestolhytta) blir vesentlig mindre attraktiv for STF

- (4) Oppdemming av Hiavatnet vil kunne medføre oversvømmelse av store deler av moene rundt hytta i Viglesdalen. En slik oversvømmelse vil også gjøre de store rasviftene i dalen mer ustabile (rasfare?)
- (5) Viglesdalen har et betydelig turistpotensiale. Dalen representerer et lavterskeltilbud for alle som ønsker å se Vestlandsnatur på sitt beste. Vi vil ikke se bort ifra at området gjennom litt markedsføring kan oppnå en nasjonal/internasjonalt interesse på høyde med regionens andre store turistmagneter som (Preikestolen, Kjerag og Trolltunga), men da må vassdraget forskånes for ytterligere utbygging.

KOMMENTARER TIL UTBYGGINGSPLANENE FOR SANDVATNET/SANDVASSÅNÅ

Sandvatnet er kartlagt og beskrevet i "Vakre landskap i Rogaland" og er det siste store urørte fjellvannet i Lyngsheia. Sandvassånå er, i motsetning til andre deler av Årdalsvassdraget, ikke tidligere regulert.

Utbyggingsplanene for Sandvatnet og Sandvassånå inkluderer bygging av en 4m høy demning, og et borttak av nærmere 90% av alt rennende vann i Sandvassjuvet/-ånå.

Det er flere grunner til at Sandvatnet og Sandvassjuvet/-ånå må skånes for ytterligere inngrep:

- (1) Sandvatnet er et populært friluft- og rekreasjonsområde året rundt for folk i regionen. Her er det stabile forhold for vintersport, og området vil når Ryfast åpnes være det nærmeste og lettest tilgjengelige vinterutfartsstedet for store deler av Rogalands befolkning
- (2) Sandvassjuvet er et sjeldent og unikt juv av geologisk nasjonal og internasjonal verdi. Juvet er rødlistet.
- (3) Sandvassjuvet/-ånå har et rikt arts mangfold (379 arter - noen rødlistet) som vil bli berørt når 80% av vannet forsvinner.

KOMMENTARER TIL UTBYGGINGSPLANENE FOR LYNGSÅNÅ OG RYKANFOSSEN

Lyngsånå og Rykanfossen er kartlagt og beskrevet i "Vakre landskap i Rogaland». Rykanfossen er regnet som en av Rogalands vakreste fosser, og er omtalt i flere medier, blant annet av Region Stavanger som en anbefalt attraksjon i Ryfylke.

Det er flere grunner til at Lyngsånå og Rykanfossen må skånes for ytterligere inngrep:

- (1) Rykanfossen har som en av Rogalands høyeste fosser meget stor estetisk verdi. Den ligger i et vakkert kulturlandskap med et imponerende fall på 55m. Den planlagte reguleringen vil medføre at fossen - med unntak av i flomperioder - vil være fullstendig marginalisert.
- (2) Bekkekløften i Rykanfossen har fått Nasjonal verdistatus (A) i Naturtypesammenheng
- (3) Lyngsånå ligger i et område som er sterkt påvirket av vassdragsutbygging, og elven er allerede fraført ca. 75% av vannet (til Lysebotn). Et ytterligere bortfall av vann (80%) gjennom ny regulering vil frata hele vassdraget sin unike karakter, naturopplevelsene vil ruinere, og områdets potensial som fremtidig turistdestinasjon fullstendig eroderes.

ANBEFALING

STF viser til ovennevnte argumenter og anmoder om at utbygging av Sandvatnet/Sandvassåna, Storåna med Hiavatnet, Granefossen, Hiafossene og Sendingsfossen, samt Lyngsåna med Rykanfossen frarådes.

Stavanger Turistforening

Preben Falck
Daglig leder

Per Hanasand
Styreleder

